

ІННОВАТИЗАЦІЯ СТРАХОВОГО БІЗНЕСУ В УМОВАХ РОЗВИТКУ ЦИФРОВОЇ ЕКОНОМІКИ

©2021 СОСНОВСЬКА О. О.

УДК 338.2:004]:368
JEL: F65; G22; O16; O32

Сосновська О. О. Інноватизація страхового бізнесу в умовах розвитку цифрової економіки

У статті визначено актуальні тенденції інноватизації страхового бізнесу в умовах цифрової економіки. Наведено етапи розвитку сучасних страхових технологій (InsurTech), що є інноваційними продуктами у страховому секторі фінансової інфраструктури. Представлено інструменти цифровізації бізнес-процесів продажу страхових продуктів, урегулювання страхових претензій, ведення бухгалтерського та податкового обліку, андеррайтингу ризику, документообігу. Встановлено динаміку глобальних інвестицій у технологічні інновації страхових компаній у світовому масштабі. Проаналізовано обсяги світових інвестицій та укладених угод у секторі InsurTech за галузями страхування та доведено, що 2020 р. є періодом усвідомлення значення та ролі впровадження цифрових технологій у страхову галузь, визнання цінності вектора цифровізації страхового бізнесу та глобальних інвестицій у розвиток InsurTech з найвищими зафіксованими значеннями. Виявлено, що лідером залучення інвестицій у процеси інноватизації є галузь майнового страхування (P&C), яка акумулювала 53% загального обсягу фінансування та в якій укладено 63% угод. Галузь особистого страхування (L&H) займає друге місце за даними показниками, зберігаючи в цілому інвестиційну привабливість, високі обсяги фінансування та впровадження страхових технологій. Систематизовано економічні, технологічні, організаційно-управлінські та правові фактори, які стимулюють чи гальмують інноваційну активність страхових компаній в Україні. На основі узагальнення проблем і слабких місць, які є актуальними та перешкоджають бажаним темпам інноватизації страхового бізнесу в умовах цифрової економіки, запропоновано матрицю SWOT-аналізу доцільності впровадження InsurTech. Визначено, що впровадження інновацій і розвиток страхування на засадах цифровізації наразі є каталізатором стратегічного розвитку страхового бізнесу, підвищення якості страхових продуктів та успішної діяльності в умовах усе більш орієнтованого на клієнта фінансового сектора.

Ключові слова: цифровізація, страховий бізнес, бізнес-процеси, страхові технології (InsurTech), майнове страхування (P&C), особисте страхування (L&H), фактори інноваційної активності, SWOT-аналіз.

DOI: <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2021-7-62-69>

Рис.: 4. **Табл.:** 2. **Бібл.:** 10.

Сосновська Ольга Олександрівна – доктор економічних наук, доцент, завідувачка кафедри фінансів та економіки, Київський університет імені Бориса Грінченка (вул. Бульварно-Кудрявська, 18/2, Київ, 04053, Україна)

E-mail: sosnovska.oo@gmail.com

ORCID: <http://orcid.org/0000-0002-2177-0691>

UDC 338.2:004]:368
JEL: F65; G22; O16; O32

Sosnovska O. O. Innovating the Insurance Business in the Development of Digital Economy

The article defines the current trends of innovating the insurance business in the digital economy. The stages of development of modern insurance technologies (InsurTech), which are innovative products in the insurance sector of financial infrastructure, are provided. The instruments of digitalization of business processes for sale of insurance products, settlement of insurance claims, bookkeeping and tax accounting, risk underwriting, document flow are presented. The dynamics of global investments in technological innovations of insurance companies on a global scale have been specified. The volume of global investments and concluded agreements in InsurTech sector by insurance sectors is analyzed and it is proved that 2020 is a period of awareness of the importance and role of digital technologies implementation in the insurance industry, recognition of the value of the digitalization vector of insurance business and global investments in InsurTech development with the highest recorded values. It is identified that the leader in attracting investments in the processes of innovating is the property insurance industry (P&C), which has compiled 53% of the total financing and 63% of the concluded agreements. The individual health insurance industry (L&H) ranks second in terms of indicators, maintaining overall investment attractiveness, high amounts of financing and the introduction of insurance technologies. The economic, technological, organizational management, and legal factors that stimulate or inhibit the innovative activity of insurance companies in Ukraine are systematized. Based on the generalization of problems and weaknesses that are relevant and impede the desired pace of innovating the insurance business in the digital economy, a SWOT analysis matrix of the feasibility of InsurTech implementation is proposed. It is determined that the introduction of innovations and the development of insurance on the basis of digitalization are currently a catalyst for the strategic development of the insurance business, improving the quality of insurance products and successful activities in an increasingly customer-oriented financial sector.

Keywords: digitalization, insurance business, business processes, insurance technologies (InsurTech), property insurance (P&C), individual health insurance (L&H), factors of innovation activity, SWOT analysis.

Fig.: 4. **Tabl.:** 2. **Bibl.:** 10.

Sosnovska Olga O. – D. Sc. (Economics), Associate Professor, Head of the Department of Finance and Economics, Borys Grinchenko Kiev University (18/2 Bulvarno-Kudriavska Str., Kyiv, 04053, Ukraine)

E-mail: sosnovska.oo@gmail.com

ORCID: <http://orcid.org/0000-0002-2177-0691>

Формування сучасної світової економіки базується на інтенсивному впровадженні інноваційних моделей розвитку національних економічних систем у розвинутих країнах світу. Особливого поширення інноваційні рішення набувають у фінансовому секторі, що зумовлене розвитком цифрових технологій, високим рівнем клієнтоорієнтованості фінансових послуг, систематичною зміною чинників попиту на такі послуги та структури їх пропозиції, високим рівнем конкуренції на фінансовому ринку тощо. За таких тенденцій інноваційний підхід у вітчизняному страхуванні є необхідним завданням успішності страхового бізнесу, вирішення якого дозволяє розширити можливості надання страхових послуг, підвищити їх якість і адресність. Зазначене підтверджує необхідність формування сучасної інноваційної інфраструктури та впровадження інноваційних страхових продуктів як умови забезпечення конкурентоздатності страхових компаній. Це вимагає вивчення процесу їх інноваційного розвитку, що є прикладною науковою проблемою ефективного функціонування страхового ринку в умовах цифровізації економічних відносин.

Дослідженням теоретико-методологічних засад інноваційного розвитку страхового бізнесу в умовах цифрових трансформацій присвячено низку праць вітчизняних і зарубіжних учених. Системним дослідженням розвитку цифрової економіки та створення ефективної економічної системи країни, визначенню драйверів цифрової економіки та їх ролі в суспільному розвитку присвячено праці таких вітчизняних і закордонних науковців, як В. Айзексон (*W. Isaacson*), Дж. Блумберг (*J. Bloomberg*), С. Веретюк, О. Вишневський, С. Войтко, Б. Гейтс, В. Гець, О. Голобородько, О. Гудзь, Н. Краус, О. Криворучко, В. Ляшенко, Т. Момонт, І. Саух, Д. Тапскотт (*D. Tapscott*), В. Шиманська та інші.

Зокрема, актуальні питання розвитку страхового сегмента фінансової інфраструктури, вивчення закономірностей і специфічних особливостей страхового бізнесу, його конкурентоспроможності в умовах глобального економічного розвитку та інформатизації суспільства, Blockchain-ініціативи страхової промисловості, аналізу впливу технологічних інновацій на розвиток страхового ринку висвітлено в дослідженнях В. Базилевича, В. Баранової, С. Волосовича, Н. Внукової, Т. Говорушко, О. Губар, О. Кнейслера, Х. Ловеллс (*H. Lovells*), Н. Маслій, Н. Нагайчук, І. Ненно, С. Осадця, В. Рейтмана, В. Сангіт (*V. Sangit*), О. Фоміної, Л. Шірінян та інших. Віддаючи належне багатогранності та цінності існуючих наукових досягнень, варто констатувати, що питання вивчення тенденцій інноватизації страхового бізнесу в умовах цифрової економіки є актуальним і своєчасним.

Метою статті є вивчення актуальних тенденцій інноваційного розвитку страхового бізнесу в умовах цифрової економіки для виявлення особливостей такого процесу та визначення доцільності впрова-

дження сучасних страхових технологій (InsurTech) в Україні.

Як відомо, страхування є однією з галузей фінансового ринку, яка більш схильна до традиційних способів ведення бізнесу та має повільну динаміку впровадження технологічних інновацій. Проте пандемія COVID-19 мала суттєвий вплив на розвиток страхової індустрії в напрямку її цифровізації та збільшення обсягів інвестицій у процеси інноватизації страхового ринку. За останніх тенденцій 2020 р. вважається рекордним щодо інноваційної активності страхової галузі, яка вимушена була зіткнутися з низкою викликів через глобальну пандемію та усвідомлення пріоритетності цифрових трансформацій.

Одночасно із активізацією інвестування у процеси цифровізації спостерігається необхідність оптимізації витрат, що створює імпульс для стартапів у сфері страхових технологій (InsurTech) – категорія, що використовується для характеристики нових технологій, які є інноваційними продуктами у страховому секторі та мають вплив на регуляторну практику страхових ринків. Традиційно до InsurTech належать технології штучного інтелекту, нових винаходів у галузі кібербезпеки, аналізу великих даних ("big data"), технології блокчейну, Інтернету речей (IoT) і застосувань для смартфонів, які зараз активно використовуються на страховому ринку. Цікаво зазначити, що оскільки сучасний InsurTech має безумовне стратегічне значення для страхових компаній, традиційно обсяг інвестицій страховиків у IT складає приблизно 3,3% у загальній структурі активів [5].

Розвиток страхових технологій можна умовно поділити на декілька етапів. На першому, так званому «паперовому», етапі були відсутні ознаки цифровізації страхових відносин, адже весь документообіг відбувався на паперових носіях інформації. Другий етап характеризується впровадженням перших цифрових технологій, а саме: появою основних систем запису інформації й автоматизації діяльності. Третью етапу притаманні ознаки базисної цифровізації, що обумовлено реалізацією страхових послуг через вебсайти, служби онлайн-підтримки, цифрового маркетингу, електронного листування з бізнес-партнерами. Четвертий етап є етапом активної цифровізації, який характеризується використанням телеметрії на основі страхування, віртуальних агентів, інтегрованої партнерської мережі.

Сучасний, п'ятий етап, передбачає прогресивну цифровізацію страхових відносин, що супроводжується появою «продажів в один клік», відмовою від паперових носіїв інформації. На цьому етапі тренди цифровізації передбачають істотну зміну традиційних бізнес-процесів страховика внаслідок необхідності електронної трансформації страхових продуктів, розширення можливостей використання онлайн-сервісів для сплати страхових премій, застосування даних

"connecting things", реального використання "big data", використання ботів у процесах поточного обслуговування договорів страхування та врегулювання збитків. До бізнес-процесів страховика, які найбільш схильні до процесів цифровізації, можна віднести продаж страхових продуктів, врегулювання страхових претензій, ведення бухгалтерського та податкового обліку, андеррайтинг ризику, документообіг (рис. 1).

З огляду на це, за прогнозами експертів, у 2021 р. очікується підвищення обсягів фінансування в розробку та впровадження InsurTech, що зумовлено стрімким зростанням попиту на цифрові страхові послуги з боку бізнесу та споживачів, адже з 2015 р. частка споживачів, які взаємодіють зі страховими компаніями за допомогою цифрових каналів, збільшилась майже вдвічі у світовому масштабі. При цьому, інноваційної модернізації також потребують внутрішні бізнес-процеси страховиків, оптимізація яких дозволить зменшити операційні витрати. Як стверджує консалтингове агентство Novarica, «...наразі від 15 до 25% страховиків, залежно від сегмента, збільшують інвестиції в технології великих даних, штучний інтелект, машинне навчання, аналітику неструктурованого тексту, сенсори і дрони. Хмарні

процеси забезпечують доступ до новітніх технологій при одночасному зниженні витрат» [4].

За таких тенденцій щорічно спостерігається збільшення обсягів інвестицій у розвиток InsurTech, про що свідчить позитивна динаміка глобальних інвестицій у технологічні інновації у світовому масштабі. Так, за результатами 2020 р. зафіксовано максимальні значення показників розвитку InsurTech: світові інвестиції в їх фінансування склали 7,1 млрд дол. США, а кількість угод щодо впровадження страхових технологій зросла до 377 одиниць (рис. 2).

Протягом аналізованого періоду обсяги фінансування збільшилися більш, ніж у 20 разів, а щорічна кількість укладених угод зросла на 331 одиницю. При цьому в часових проміжках 2012–2013 рр. і 2015–2016 рр. можна спостерігати зменшення обсягів інвестування у InsurTech, що зумовлено наявністю так званих «точок біфуркації», під час яких мали місце найсуттєвіші спади розвитку страхового ринку.

Як відомо, вченими виявлено чинники, якими обумовлені біфуркаційні коливання. Зокрема, першою точкою біфуркації є фінансово-економічна криза 2008–2009 рр., що супроводжувалася незбалансованістю тарифів на послуги та інфляцією, політичними кризами, зменшенням населення.

Рис. 1. Інструменти цифровізації ключових бізнес-процесів страхових компаній

Джерело: авторська розробка.

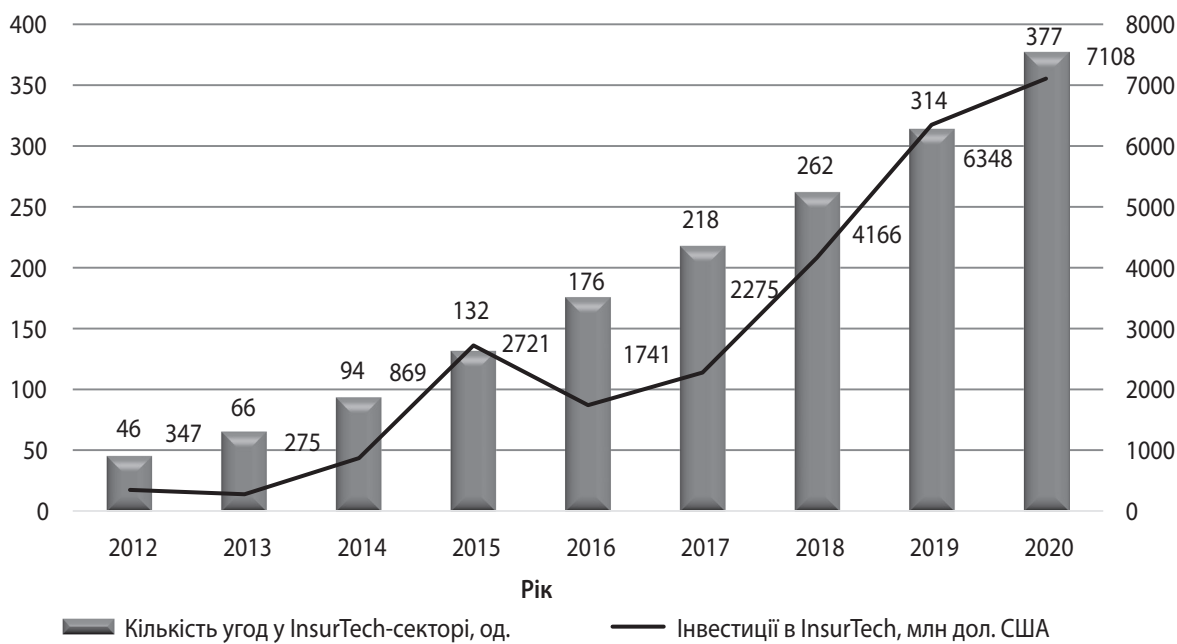

Рис. 2. Обсяги світових інвестицій та укладених угод у секторі InsurTech за період 2012–2020 рр.

Джерело: складено за даними [8; 9].

Наступна біфуркаційна точка зафіксована у 2012 р., яка спричинена зростанням тарифів на страхові послуги, зниженням довіри до діяльності страхових компаній та, як наслідок, зменшення попиту населення на страхові послуги. Причинами третьої точки біфуркації у 2015 р. можна вважати зменшення доходів населення, повільне впровадження страховими компаніями інноваційних передових технологій, недостатня захищеність інформації та недоступність до якісного Інтернету на визначених територіях. Отже, у 2016 р. спостерігається різкий спад обсягів світових інвестицій у InsurTech та їх швидке відновлення у 2017 р., який вважається роком рекордних досягнень у сфері FinTech-інвестицій.

У 2020 р. спостерігаємо наступну точку біфуркації, яка насамперед була спричинена карантинними обмеженнями, викликаними пандемією COVID-19. Одним з варіантів подолання таких негативних коливань є впровадження та використання цифрових технологій, які дозволять забезпечити збереження клієнтоорієнтованості та прибутковості страхового бізнесу. За таких тенденцій тільки у 4 кварталі 2020 р. у розвиток InsurTech залучено 2,1 млрд дол. США шляхом 103 укладених угод (рис. 3).

При цьому, лідером залучення інвестицій в процесі інновацізації є галузь майнового страхування (P&C), яка акумулювала 53% загального обсягу фінансування та уклала 63% угод. Галузь особистого страхування (L&H) займає друге місце за даними показниками, зберігаючи при цьому високі обсяги фінансування та позитивні тенденції впровадження страхових технологій (рис. 4). Експерти вважають, що галузь L&H є, безумовно, привабливою для інвесторів, адже за період 2012–2020 рр. у розвиток InsurTech було акумульовано 12,1 млрд дол. США.

Отже, варто констатувати, що 2020 р. є періодом усвідомлення значення та ролі впровадження цифрових технологій у страхову галузь, визнання цінності вектора цифровізації страхового бізнесу та глобальних інвестицій у розвиток InsurTech з найвищими зафіксованими значеннями. Аналітики прогнозують подальший щорічний приріст аналізованих показників мінімум на 10% у період 2021–2025 рр. Так, у 2021 р. кількість укладених угод щодо фінансування InsurTech буде перевищувати 400 одиниць, що зумовлено зростанням інвестиційної привабливості даного сектора та його очевидними пріоритетами розвитку.

Таким чином, масштабна цифрова трансформація як домінуюча тенденція економічного розвитку країн світу приводить до зміни поведінки споживачів та посилення глобальної конкуренції. Ключовими складовими цифрової трансформації в усіх сферах економічної діяльності є: безперервність, інноваційність, збільшення продуктивності праці та конкурентоспроможності, що сприяє впровадженню цифрових технологій, нових бізнес-моделей ведення бізнесу та корпоративних стратегій. Зазначені перетворення стимулюють процес інновацізації страхового бізнесу, що супроводжується оптимізацією бізнес-процесів шляхом їх цифрової модернізації, зміною підходів до ризик-менеджменту, корпоративної культури та зовнішніх комунікацій [10]. Зокрема, впровадження та використання цифрових технологій у бізнес-процеси страховиків сприяє підвищенню клієнтоорієнтованості, економічної ефективності й операційної досконалості страхового бізнесу.

Враховуючи вищевикладене, варто зазначити, що успішний розвиток страхового ринку в Україні на

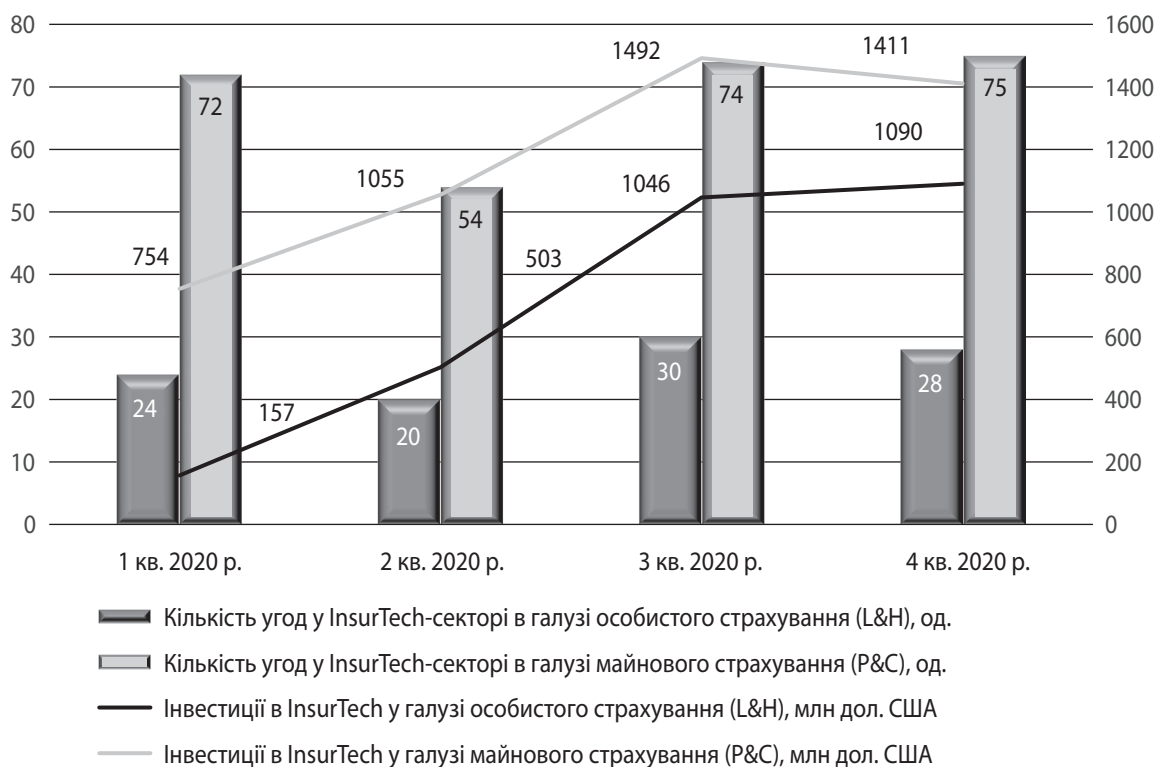

Рис. 3. Обсяги світових інвестицій та укладених угод у секторі InsurTech за галузями страхування у 2020 р.

Джерело: складено за даними [8; 9].

засадах цифровізації є можливим за умови формування нової моделі його регулювання шляхом побудови сучасного формату відносин між стейкхолдерами з урахуванням особливостей функціонування світових практик ведення страхового бізнесу та вітчизняних страховиків. Пріоритетні завдання формування такої моделі закладено в низці документів, в яких окреслено стратегічні засади економічного розвитку в умовах цифрового суспільства, а саме: Концепція розвитку цифрових компетентностей і затвердження плану заходів з її реалізації [3], Цифрова адженда України – 2020 (проект) [7], Стратегія розвитку фінансового сектору України до 2025 року [6], Біла книга «Майбутнє регулювання ринку страхування в Україні» [1] тощо. Вивчення змісту зазначених документів дозволяє констатувати, що цифровізація є вимушеним трендом сьогодення та ключовою рушійною силою розвитку фінансового сектору.

З огляду на наявні тенденції інноватизації страхового бізнесу у світовому масштабі, варто зазначити, що такий процес на вітчизняному страховому ринку має бути не просто реакцією на еволюційне розгортання інноваційної моделі розвитку, а й сучасною парадигмою та прогресивним напрямом забезпечення його стійкості та конкурентоспроможності. Підвищення інноваційної активності суб'єктів страхового бізнесу в Україні є пріоритетним завданням позитивної динаміки його кількісних та якісних характеристик, що зумовлено низкою внутрішніх і зовнішніх об'єктивних підстав [2].

Як відомо, останнім часом в Україні приділяється багато уваги розвитку інноваційної діяльності, а саме: формується законодавча база, здійснюється податкове стимулювання для підвищення інноваційного розвитку бізнесу, створюються «інноваційні точки розвитку», проводяться наукові семінари та конференції з обміну досвідом розвитку сектора InsurTech тощо. Однак більшість з прийнятих заходів, спрямованих на підвищення інноваційної активності, характеризується недосконалістю, складним застосуванням на практиці, що не орієнтує на результат, не приводить до очікуваного ефекту та вимагає значних витрат. Підтвердженням цього є повільні темпи впровадження інновацій вітчизняними страховими компаніями в напрямку цифровізації ключових бізнес-процесів, їх низька конкурентоздатність і, як результат, – монополізація українського страхового ринку іноземними страховиками. З огляду на це можна виділити низку факторів, які стимулюють і гальмують інноваційну активність вітчизняних страховиків (табл. 1).

Отже, узагальнення проблем і слабких місць, які є актуальними та перешкоджають бажаним темпам інноватизації страхового бізнесу в умовах цифрової економіки, можна навести в матриці SWOT-аналізу доцільності впровадження InsurTech (табл. 2).

Вищезазначене свідчить, що цифровізація тисне на всі галузі з метою індивідуалізації продуктів і послуг, можливості їх надання в режимі реального часу та на декількох платформах одночасно. Страхові

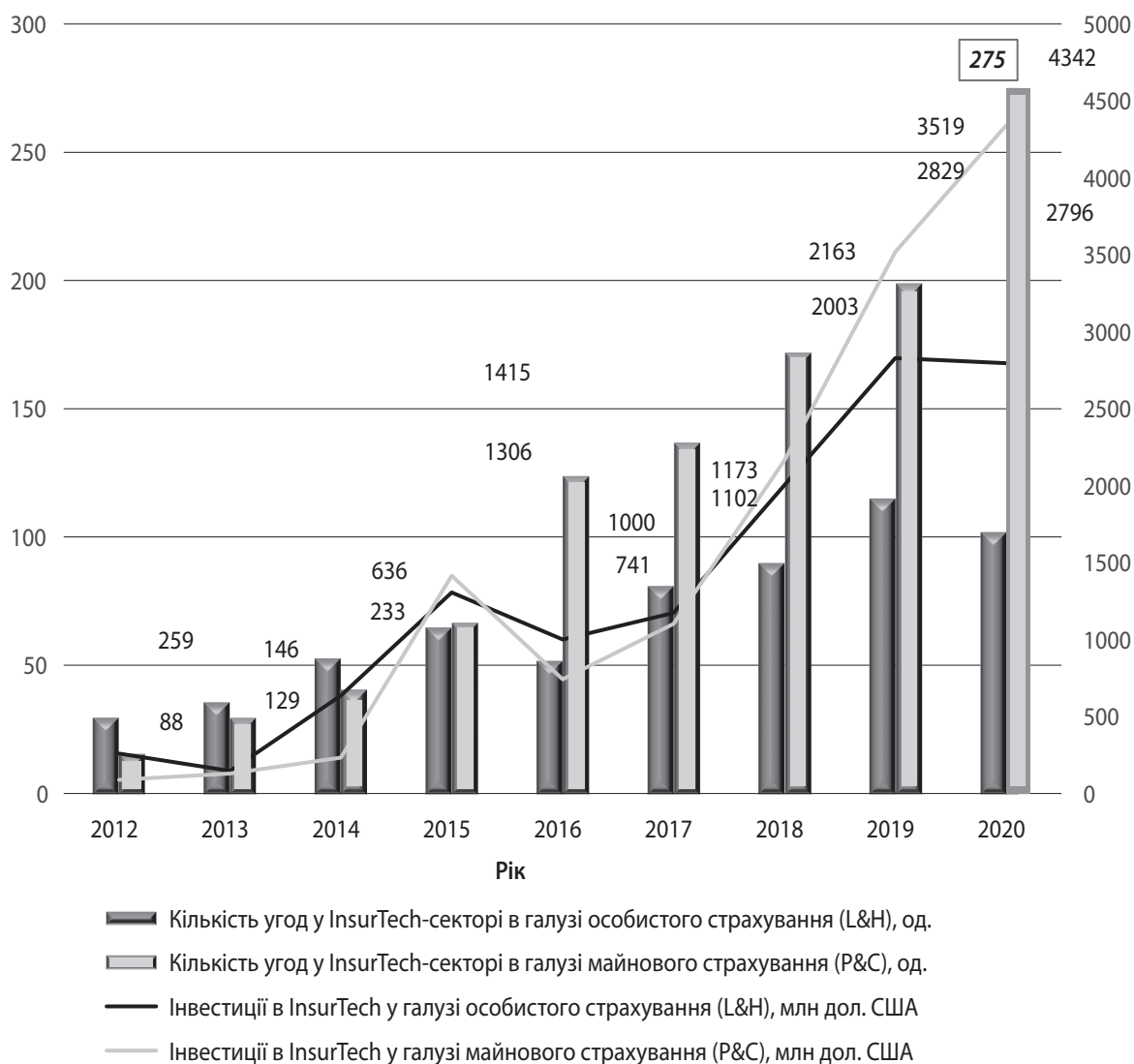

Рис. 4. Обсяги світових інвестицій та укладених угод у секторі InsurTech за галузями страхування за період 2012–2020 рр.

Джерело: складено за даними [8; 9].

компанії цінують модернізацію систем, поліпшення досвіду страхувальників і розробку нових продуктів, платформ і послуг. Проте наразі багато страховиків більше уваги приділяють зміцненню успадкованих систем, ніж істинним інноваціям. За оцінками експертів, не більше 10% інноваційних ресурсів спрямовано на кардинальну зміну способів ведення бізнесу страховиками, а 90% налаштовані на звичний традиційний формат. Такі тенденції підтверджують дослідження Українського інституту майбутнього, відповідно до яких в Україні потенціал розвитку автоматизації фінансового сектора в цілому та страхування зокрема реалізовано тільки на 43%. Це пов'язано з тим, що переосмислення операційної моделі та корпоративної культури організації для впровадження інновацій є складним завданням для страховиків, але вкрай необхідним в умовах сьогодення та забезпечення їх конкурентоспроможності та прибутковості.

Таким чином, актуальні тенденції розвитку цифрової економіки вимагають створення нової бізнес-архітектури для розширення співробітництва в галузі стійких інновацій, застосування нових управлінських підходів до їх впровадження, швидкої адаптації до сучасних запитів успішного ведення бізнесу. З огляду на це, впровадження інновацій і розвиток страхування на засадах цифровізації наразі мають вирішальне значення для страховика майбутнього, що є своєчасним процесом, а саме: каталізатором стратегічного розвитку страхового бізнесу, підвищення якості страхових продуктів та успішної діяльності в умовах все більш орієнтованого на клієнта фінансового сектора.

ЛІТЕРАТУРА

1. Біла книга «Майбутнє регулювання ринку страхування в Україні» / Національний банк України.

Фактори інноваційної активності страхових компаній в Україні

Група факторів	Фактори, що стимулюють інноваційну активність страховиків	Фактори, що гальмують інноваційну активність страховиків
Економічні	Зміна споживчого попиту, збільшення рентабельності, збільшення рівня конкурентоспроможності, зростання вартості компанії	Тривалий період окупності інноваційних проєктів, нестача коштів для фінансування, не вигідні умови кредитування
Технологічні	Науково-технічні інновації, великий ступінь зносу обладнання	Проблематичність доступу до науково-технічних досягнень, домінування класичних методів ведення бізнесу, відсутність резервних потужностей
Організаційно-управлінські	Гнучкість організаційної структури, підвищення кваліфікації персоналу, використання матричної структури та децентралізація управління, впровадження принципів проєктного управління	Консервативність та інертність менеджерів усіх рівнів, стала організаційна структура компанії, орієнтованість на сформовані ринки, надмірна централізація функцій управління, нестача кваліфікованих кадрів
Правові	Заохочувальні законодавчі заходи, державна підтримка розвитку інноваційної моделі національної економіки	Недосконалість інституційного забезпечення та законодавства, обмежена кількість державних програм підтримки інновацій
Соціально-культурні	Широкий попит на цифрові послуги, моральне заохочення учасників інноваційного процесу, забезпечення можливостей професійного зростання	Зниження креативної складової в діяльності, прагнення уникнення нових ризиків, ризик невизначеності та зміни статусу

Джерело: авторська розробка.

Таблиця 2

SWOT-аналіз доцільності впровадження InsurTech

Переваги (Strengths)	Недоліки (Weakness)
– оптимізація ключових бізнес-процесів; – розширення каналів комунікацій та широке охоплення цільової аудиторії; – зручність та оперативність організації страхових відносин; – зростання інвестиційної привабливості страхового бізнесу; – зниження випадків страхового шахрайства; – підвищення ефективності тарифної політики страховиків; – підвищення ефективності управління ліквідністю страхових операцій	– висока вартість ІТ-технологій; – недосконале інституційне та нормативно-правове забезпечення; – низька інноваційна активність вітчизняних страховиків; – недостатність кваліфікованих ІТ-фахівців; – низький рівень кібербезпеки; – відсутність прямої комунікації між суб'єктами страхових відносин; – невідповідність бізнес-моделей ведення страхового бізнесу
Можливості (Opportunities)	Ризики (Threats)
– інтеграція у світовий страховий простір; – збільшення обсягів страхових операцій і капіталізації страхового ринку; – поява альтернативних каналів продажу страхових послуг; – забезпечення конкурентних переваг вітчизняних страховиків; – розширення асортименту страхових продуктів; – підвищення досконалості страхового бізнесу	– зростання волатильності страхового ринку; – негативні коливання показників, ефективності надання страхових послуг; – низькі обсяги зовнішнього інвестування інновацій; – підвищення плинності кадрів; – низький рівень цифрової грамотності населення; – посилення загроз операційного та технологічного характеру

Джерело: авторська розробка.

- Київ, квітень 2020. 28 с. URL: https://bank.gov.ua/admin_uploads/article/White_paper_insurance_2020.pdf?v=4
2. Інноватика на фінансових ринках : монографія / за наук. ред. С. В. Онишко. Ірпінь : Університет ДФС України. 2018. 466 с.
 3. Концепція розвитку цифрових компетентностей : схвалена розпорядженням Кабінету Міністрів України від 03.03.2021 р. № 167-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/167-2021-p#Text>
 4. Офіційний сайт консалтингового агентства Novarica. URL: <https://www.novarica.com>
 5. Сосновська О. О. Сучасні тенденції діджиталізації страхового бізнесу // Стратегія і практика інноваційного розвитку фінансового сектору України : зб. матер. Міжнар. наук.-практ. онлайн-конф. (м. Ірпінь, 26 березня 2021 р.). Ірпінь, 2021. С. 144–146.
 6. Стратегія розвитку фінансового сектору України до 2025 року / Національний банк України. URL: https://mof.gov.ua/storage/files/Strategija_financovogo_sectoru_ua.pdf
 7. Цифрова адженда України – 2020 (проєкт). Концептуальні засади (версія 1.0). Київ, 2016. URL: <https://ucc.org.ua/uploads/files/58e78ee3c3922.pdf>
 8. Quarterly InsurTech Briefing Q4 2019. Survey Report / Willis Towers Watsons. January 2020. URL: https://www.cbinsights.com/reports/CB-Insights_Insurance-Tech-Q4-2019.pdf
 9. Quarterly InsurTech Briefing Q4 2020. Survey Report / Willis Towers Watsons. January 2021. URL: <https://www.willistowerswatson.com/en-US/Insights/2021/01/quarterly-InsurTech-briefing-q4-2020>
 10. Zelisko I., Sosnovska O., Oliynyk L. et al. Company Business Processes Optimization as an Imperative of its Economic Security. *Науковий вісник Національного гірничого університету*. 2021. № 1. С. 145–153. DOI: <https://doi.org/10.33271/nvngu/2021-1/145>
- Ukrainy. https://mof.gov.ua/storage/files/Strategija_financovogo_sectoru_ua.pdf
- Sosnovska, O. O. "Suchasni tendentsii didzhytalizatsii strakhovoho biznesu" [Current Trends in the Digitalization of the Insurance Business]. *Stratehiia i praktyka innovatsiinoho rozvytku finansovoho sektoru Ukrainy*. Irpin, 2021. 144-146.
- "Tsyfrova adzhenda Ukrainy – 2020 (proekt). Kontseptualni zasady (versiia 1.0)" [Digital Agenda of Ukraine – 2020 (Project). Conceptual Principles (Version 1.0)]. Kyiv, 2016. <https://ucc.org.ua/uploads/files/58e78ee3c3922.pdf>
- Zelisko, I. et al. "Sompany Business Processes Optimization as an Imperative of its Economic Security". *Naukovyi visnyk Natsionalnoho hirnychoho universytetu*, no. 1 (2021): 145-153. DOI: <https://doi.org/10.33271/nvngu/2021-1/145>

REFERENCES

- "Bila knyha. Maibutnie rehulivannia rynku strakhuvannia v Ukraini" [White Book. Future Regulation of the Insurance Market in Ukraine]. Natsionalnyi bank Ukrainy. Kyiv. April, 2020. https://bank.gov.ua/admin_uploads/article/White_paper_insurance_2020.pdf?v=4
- Innovatyka na finansovykh rynkakh* [Innovation in Financial Markets]. Irpin: Universytet DFS Ukrainy, 2018.
- [Legal Act of Ukraine] (2021). <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/167-2021-p#Text>
- Ofitsiynyi sait konsal'tynhovoho ahentstva Novarica. <https://www.novarica.com>
- "Quarterly InsurTech Briefing Q4 2019. Survey Report". Willis Towers Watsons. January 2020. https://www.cbinsights.com/reports/CB-Insights_Insurance-Tech-Q4-2019.pdf
- "Quarterly InsurTech Briefing Q4 2020. Survey Report". Willis Towers Watsons. January 2021. <https://www.willistowerswatson.com/en-US/Insights/2021/01/quarterly-insurtech-briefing-q4-2020>
- "Stratehiia rozvytku finansovoho sektoru Ukrainy do 2025 roku" [Strategy for the Development of the Financial Sector of Ukraine until 2025]. Natsionalnyi bank